

Krsto J. Pejovic
Predsjednik Sindikata finansijskih organizacija
Savez sindikata Crne Gore

NOVE VJEŠTINE ZA NOVE POSLOVE

U savremenom društvu, svaka nacionalna ekonomija i njen strateški razvoj ponajviše zavise od kvaliteta obrazovanja ljudskih resursa. Stoga, sveukupna strategija globalnog društva nameće potrebu novog obrazovnog sistema, čiji predmet moraju biti novi poslovi i nove vještine, što u svemu prihvata i država Crna Gora. Bez toga nema valjanog kreiranja ekonomskog znanja, koje je pretpostavka rasta i razvoja opšteg blagostanja. Doda li se tome sveopšta konstatacija da proces neizvjesne globalizacije nužno zahtijeva sveobuhvatnu promjenu u načinu poslovanja, onda je i neizbježan zaključak da je razvoj novih znanja, vještina i inicijativa nužan preduslov ekonomskog opstanka i ideja doživotnog učenja od kojih nema bježanja.

Savremenu ekonomiju karakteriše diskontinuitet i promjenljivost uslova rada. Uspijevaju samo one organizacije – preduzeća, tj. ona pravna lica koja su u stanju da prate sadašnje promjene i da nalaze moguće kombinacije raspoloživih faktora proizvodnje, uvažavajući podjednako subjektivni (profit) i objektivni faktor kapital (radna snaga – zaposleni). Otuda, savremeno stručno obrazovanje treba da obezbijedi nove vještine i kvalifikacije za nove poslove koji se tiču usavršavanja novih zadataka koji daju mogućnost operativnog mišljenja, logičkog zaključivanja, sopstvenog planiranja i kooperativnosti, uz mogućnost učenja na radnom mjestu putem kurseva, programa, seminara i sticanje znanja stranih jezika, a sve u cilju stalnog obrazovanja i usavršavanja.

Svjesni da je rad proces upotrebe radne snage i da je kvalitet rada određen mjerom znanja sadržanim u radnoj snazi, nameće naš opšti stav da je kvalitet rada određen, znanjem, umijećem i vještinom zaposlenih. Stoga, nove vještine i inicijative moraju biti tretirane kao ekonomski faktor, kao mjera konkurentske sposobnosti privrednog društva, odnosno preduzeća, kao ekonomska investicija. Jednostavno rečeno, u današnjem vremenu i sadašnjim uslovima moramo znati „kako“ i „zašto“, jer radna snaga je jedini faktor koji proizvodi, misli i kreira.

S obzirom da je Crna Gora „pred vratima“ Evropske unije, važno je podvući da su novi poslovi i nove vještine jesu od značaja za osnovne ciljeve Evropske unije, posebno kroz učenje i širenje jezika država članica, kao i podsticanja pokretljivosti radne snage, te i razvojne informacije iskustava koji su od zajedničkog interesa za sistem obrazovanja i zapošljavanja. Sve je to neophodno da bi se olakšalo prilagođavanje promjenama kroz stručno osposobljavanje i prekvalifikaciju, s ciljem da zaposleni i nezaposleni lakše uključe u reintegrisano tržište rada.

Međutim, sve ovo sigurno nije sasvim dovoljno. Ono što sistem, sticanjem novih vještina, prati jeste i eksplozija rasta tržišta obrazovanja na komercijalnoj osnovi. Već sada postoje mnoge grupe i kompanije koje nude i daju usluge u obrazovanju, kao što su programi, kursevi, seminari, fakulteti i univerziteti, koje „vide“ plodno tlo za industriju u

obrazovanju, za što učesnici takvog vida obuke i obrazovanja izdvajaju svoja ogromna finansijska sredstva. U svemu tome ima konkurencije, eksperimentisanja i podsticaja, ali, kako bi rekli sociolozi rada, i „sušenja mozгова“. No, i pored takve konstatacije, usaglašavanjem novih vještina i umijeća stvara se situacija, da jaz između tehnologije i obrazovanja, kako tako, bude što manji i da se savremena tehnologija, odnosno proces rada nađe u rukama pametnih i kreativnih ljudi čije su uspješne mogućnosti, barem teorijski neograničene.

Kako ekonomija novih poslova i novijih vještina zahtijeva kompjuterski obrazovanu radnu snagu, Crnoj Gori danas sve postaje jasno više da obrazovanje može i mora imati ulogu u zadovoljavanju pomenutih potreba. Ovo tim prije, jer danas mladi žive i nastaju u informacijskom i medijskom društvu, kada se govori o „virtuelnoj stvarnosti“ i „učionici bez zidova“. Sticanje novih vještina za nove poslove, ukoliko želimo stvarna radna mjesta, moramo shvatiti kao gotovu činjenicu, tim prije, jer se nalazimo u jednom istinski interaktivnom okruženju, čime se negira dugo prisustvo učenja apstraktnog razmišljanja „ukopanog radnika“, ili „rada za sva vremena“. Uspije li se doći do sasvim novog odnosa prema savremenoj kulturi rada, shvatićemo da su obrazovanje i stručne sposobnosti za nove vještine novih poslova, polazna osnova mogućnosti zapošljavanja i uspjeha u karijeri, jer su trasa ka putu „banka učenja“, koja je osnov stručnog usavršavanja čitavog života, bez obzira da li se radi o „Univerzitetu za industriju“ ili „Univerzitetu za usluge“.